

VAS ÉS FÉM MUNKÁS

Foia oficială a Uniunii Muncitorilor în Fer, Metal și Chimică din România || A romániai vas, fém és vegyipari munkások országos szövetségének hivatalos közlönye

TELEFON: 4-50-13

Apare la 1 ale fiecărei luni // Megjelenik minden hó elsején
Redactor responsabil: RUSU SIMION

Redacția și Administrația:
BUCUREȘTI VI, STRADA CAZĂRMEI No. 1

Májusi gondolatok

A történelmi nevezetességű párisi kongresszus óta 50 év telt el, amikor az összes országok delegátusai május elsejét munkásünnepé avatták. Az emberiség történetében egyedül álló esemény, hogy az emberek szabad akaratából eredő megnyilvánulás folytán ünnepet teremtsenek.

Május elsejének alapzatát nem vallási parancsok vagy kormányintézkedések támasztják alá, hanem millió és millió munkásnak ama vágya, hogy létrehozza eszméjének és céljainak gyönyörű szimbolumát. És valóban, milyen más alkalmasabb napot lehetett volna kiválasztani a cél érdekében, mint ezt a napot, mint amely a természet vastörvényei szerint is a kikelet, a természet ujjáéledésének a napja. Mi sem könnyebb, mint hogy a szebb, boldogabb, igazságosabb és megelégedettebb jövőbe vetett szent reményeket az ifjú tavasz gyönyörűségeivel kapcsoljuk össze.

Ez ünnep kinyilvánításától alig 50 év múlt el és ime bekövetkezett a másik még nagyobb csoda: hogy az egész világ, sőt az ellenség is ünnepnek ismeri el május elsejét.

Ma május elsejei nemcsak munkásünnep, hanem a kormányok részéről is elismert és sokszor általuk is ünnepelt ünnepnap, amely az összes népek és nemzetek egészére hat ki.

Ismétlem, hogy még a munkáseszmé ellenégei is alá kellett vessék magukat a mi ünnepnapunk ifjú erejének.

Ők meghamisították az értelmét; a társadalmi erőket, amelyek a májusi gondolat gyökerét alkotják, más irányba akarták terelni és más eszmekörbe téríteni a májusi eszmé gondolatvilágát. Azonban — leszögezendő a tény — nem sikerült nekik a feledés homályába borítani és a tömegek lelkéből kitépni, bármennyire akarták ezt megtenni a földgolyó bizonyos részén levő diktaturák.

A május elseji ünnep eme fejlődésében bennfoglaltatik az utóbbi öt évtized társadalmi történelmének minden értelme. Az új erők, mint amelyek a történelem eme jelentős fázisában léptek fel a társadalmi élet színpadára, olyan fiatalos és életerős formában jelentkeztek, hogy a társadalom már képtelen volt „nem”-mel felelni és ellenvetést tanusítani, mint azelőtt, amikor a munkástömegek hangja igazságért kiáltott fel. Ma már nincs szükség harcra és áldozatra, hogy az uralkodóosztály meggyőződést szerezzen a munkásosztály társadalmi kérdéseinek jelentőségéről. Mint ahogy mindenki elismeri a május elsejét, épúgy a világ tudomást szerez, hogy a munkásproblémák nem lehetnek másodrangúak.

A diktaturák ezen a téren is reakciószak voltak; hallani sem akartak munkáskövetelésekről, társadalmi reformokról. Azok az idők, amikor a munkáskövetelések csak egy szűkebb körű lenézett osztály témakörét képezték, immár elmúltak. Maga a társadalom kezdi felkarolni ezeket.

Az a tény, hogy idáig jutottunk, minden bizonnyal a munkásosztály megszorodott erejének tudható be, amely erő segítségével úgy a társadalom, mint a kormány részéről az elismerést kicsikarta. Ha nem létezne munkásmozgalom, nem lettek volna munkásmozgalmi harcok, akkor május elsejének hivatalos elismerését sohasem lehetett volna elérni; a munkabérek és munkafeltételek általános megjavítása sohasem következett volna be. A munkafeltételek megjavításáért elsősorban a munkásosztály küzd, de a többi társadalmi

osztályok is elismerik ennek lényegét, mert elismerik a reformok parancsoló szükségességét. Ebben a tekintetben semmi kétség sem fér hozzá.

Felmerül azonban egy kérdés; mit kell tenni a jövőben? Vajon nincs szükség többé munkásmozgalomra? Nincs szükség többé a mozgalom független saját ideológiájára? Elérkezett fejlődésében olyan messzire a társadalom, hogy kebelében már nem férnek el a társadalmi csoportok elkülönített érdekei, aspirációi és mozgalmi? Erre a kérdésre határozott negatív választ kell adnunk.

Elsősorban, mert a társadalmi és gazdasági valóságok parancsolóan külön munkásszervezeteket követelnek meg. Ebben a tekintetben legalább a mi szociális törvényhozásunk reális és logikus. Eltérően egyes országoktól, ahol munkások és munkaadók közös zagyva szervezetet tákolnak össze, az új román kormányrendszer szakmai szervezetek létesítését tezte lehetővé a különböző társadalmi kategóriák különleges érdekeinek figyelembevételével.

A mi szakmai szervezeteinket tehát meg

kell becsülnünk értéküknek megfelelően. Ezek nem szindikalista szakszervezetek, de sem olasz korporációk és a német munkafronttal sem hasonlatosak.

Másodsorban, azok a szándékok, amelyek a munkásproblémákat a társadalom és az állam kereteibe való beilleszkedés felé terelik, nem mindig azonosak a munkásság érdekeivel és céljaival. Azt a figyelmet, amelyet például a diktatórikus államok ennek a kérdésnek szentelnek, nem abból a szempontból mérlegelik, hogy a munkáskövetelések kielégülést nyerjenek, hanem abból a reakciós célból kifolyólag, hogy megállítsák a társadalom természetesen fejlődési irányát, a munkásság apróbb követeléseinek teljesítése árán is.

Május elseje öt évtizedes multra tekint vissza, amely multból a munkásság levonta a maga részére megkívánt tanulságokat: hogy az eddig elért eredményeket saját mozgalmának köszönheti, hogy a veszteségek a mozgalom hiányosságának avagy erőtlenségének tudhatók be és hogy a munkásság, a társadalom és a nemzet érdekei nem védhetők meg és nem vihetők teljesebbé csak akkor, ha a munkásosztály szentül megőrzi mozgalmát és ideáljait, minden vonalon és minden körülmények között.

Lotar Rădăceanu

A tegnap és a holnap embere

Május elsejének a munkás mindig örül, mert ez a nap képezi számára a boldogabb jövő és szebb remények szimbolumát; ez a nap a gondolatok összeszedésének napja is. Kérdések merülnek fel a munkás agyában és ezekre a kérdésekre feleletet keres. Mert a gondolkodás jogossága nem képezhet privilégiumot azok részére, akiket a körülmények érintkezésbe hoztak a bölcsék kutatásának eredményeivel, hanem szabad gondolkodni a kérgekező, egyszerű embernek is.

Ma, amikor az emberiség előtt annyi nehéz probléma vár megoldásra, amikor annyi veszély fenyeget mindenfelől, az egyszerű munkásember is kezébehajtja a fejét és gondolkodásának szabad utat enged. Gondolkodik, milyen lesz a holnap, milyen lesz a holnap embere.

Milyen lesz a holnap embere? Ha beledézünk a tükörbe, ismerjük a ma emberét; a kőkorszakból maradt nyomok és a tudósok leírása megmutatják a tegnap emberét. Oh, a tegnap embere, elmúlt időkben élt testvérünk, alacsony homlokával, zavaros tekintetével, barbár viselkedésével, inkább hasonlított az erdők fenevadjához, mint a mai emberhez.

A mai boldogtalan ember, lefegyverezve a a természettel való állandó küzdelemben, gyengébb állat mint bármelyik lény, melyel a föld és a víz meg voltak áldva, nem tudott magának a nap alatt helyet kicsikarni, csak abban a pillanatban, amikor rájött arra, hogy a lábai alatt guruló kő fegyvernek és szerszámnak egyaránt jó.

Kőfegyverrel védekezett és a kőből pattant ki az első szikra, amellyel testét melegítette, horizontját szélesítette; kőszerszámmal fűrészelte a fák ágait, hogy menedékhelyet teremtsen az idő viszontagságai és az ellenség támadásai ellen.

Az ami az embert megkülönböztette a többi élőlénytől, nem volt más mint az az ösztön, hogy kifürkésze a természet titkait; az állandó nyugtalanság, hogy megfejtse bizonyos dolgok rejtélyét a maga hasznosságára.

Kérdések merültek fel az agyában és ezekre igyekezett feleletet kapni. Egyik feletet máisk

kérdést támasztott fel gondolkodásában és így megindult az agy mind áldásosabb munkája, a látóköre mindjobban tisztult. Ami még megkülönböztette az embert a többi élőlénytől, az vágyakozás a jólét és a szebb iránt. Ezért nem elégedett meg a barlanglakással, ahol védelmet talált szél, eső és támadások ellen. Befogadóbb, majd később szebb menedékhelyet készített a maga számára. Minden törekvésében a jobblét iránti gond vezette és ez a körülmény mind élesebb határt vont közte és a többi élőlény között. A régi civilizáció tanubizonyoságot tesz az ember ambíciójáról és arról, hogy versenyre kelt a többi élőlénytársaival szemben. Ezért kénytelen volt az ember, hogy ismereteit minél szélesebb körre terjessze ki. Mert igazat mondanék vala mindenkinek: aki akar tud, és aki tud tehet.

*

Milyen lesz vajon a holnap embere? Leírták őt a gunyolódók. A holnap embere — mondják ők — szőrös karu lény lesz, keresztet nézéssel, kétmilliméteres homlokkal, a kavernák éjszakáinak szerencsétlen testvérünkhöz fog hasonlítani? Nem, nem ilyen lesz a holnap embere, hanem hatalmas fejű, széles homlokkal, hogy elférjen koponyájában az összes idők tudománya. Teste — a holnap emberének teste lecsökevényesedik. Az intellektualizmus ki fog fejlődni benne a test rovására.

Tréfa ez. Mert az ember egyensúlyozott lény. Tevékenységének mérlegét már rég feltalálta. A holnap embere például, életerős és felvilágosodott lesz. Sokkal több ismerettel, tudománnyal fog rendelkezni, mint amennyivel rendelkezünk mi ma. Életfeltételei is jobb lesznek és ez lehetővé teszi számára, hogy ismereteit gyarapítsa.

Százéves korában egy régebbi világ bölcsé sajnálatát fejezte ki aziránt, hogy olyan fiatalon kell meghalnia, mert még olyan keveset tud. Ezek a gondolatok és még mások, képezik a gondolkodó munkás tárgyát, aki odahaza, vagy kint a mezőn, barátaival vagy egyedül, gondolkodik a jövő iránt.

Pas Ion.

A forrongó földgolyó

Az utóbbi évek folyamán Európa népeinek bőven nyílt alkalmuk arra, hogy két kormányrendszer működését ismerje meg. Ismerik tehát hogyan nyilvánul meg a parlamentaris rendszer. Anglia, Franciaország, a skandináv államok, és példát szolgáltatnak ebben a tekintetben. Azonban 1933 óta legtöbb népi ismeri a teljes diktatúrák rendszerét is.

A fascista Olaszország és bolsevista Oroszország után a harmadik birodalom elég példát szolgáltat.

De e két rendszer közül egyik sem hasonlatos az Amerikai Egyesült Államok rendszerével. Az európai, aki az Egyesült Államok kormányrendszerét akarja megismerni, teljesen új dolgokat tanul és ismer meg.

Az állam elnökét 4 évi terminusra, a kongresszus-parlament tagjait 2 évi terminusra választják meg. Ebből az okból az elnöki funkció valahogyan két időszakra oszlik meg. Az új parlamenti választások alkalmat adnak a nép magatartásának megismerésére, az elnök politikájával szemben. A választások eredménye irányt szab arra, hogy az elnök milyen mértékben támaszkodhat a parlamentre a jövő szempontjából. A parlament megválasztása után következő két év múlva történik az elnök megválasztása. Az elnök, működésének második szakaszában mindig a jövő parlamenti választások árnyékában találja magát.

Innen következik az, hogy az elnöki működést a második időszakban zavarok kísérik, vagyis konfliktusok támadnak az elnök és a parlament között a jövő választások szempontjából. Most is így történtek a dolgok. Rooseveltnél elnök és a kongresszus között nem a legjobb viszony állott fenn. Ez a körülmény különben ebben az esetben mégis kiemelkedő. Mert a legtüzesebb ellenségei is el kell ismerjék, hogy Rooseveltnél elnök személyes népszerűsége ma is olyan hatalmas mint 1936-ban, amikor újból megválasztották elnöknek. Franklin Delano Rooseveltnél birja az amerikai nép nagyarányú többségének szeretetét és bámulatát. Azonban a demokraták pártja kétségtelen tért vesztett. A szavazatkülömbőség a párt és a köztársasági párt között a minimálisra csökkent.

A belpolitikában felmerül elsősorban az a kérdés, hogy milyen mértékben lesznek megőrizve az elnök reformjai. A reformok rendszerének alapjai érintetlenül maradnak. Ellenvélemények csak a részletekben merülnek fel. Ez a körülmény abból is kiviláglik, hogy a közmunkák költségvetéséből a parlament 150 millió dollárt törölt, míg az elnök ragaszkodik, hogy ez az összeg mégis be legyen foglalva. Aztán mindannak ellenére, hogy az elnök és a parlament között egyező a vélemény ama tekintetben, hogy az ingatlanokra kivetett adók leszállítassanak, az elnök tartózkodik ezen reform életbeléptetésétől mindaddig, amíg a szociális védelem költségvetését meg nem szavazzák. Ugyancsak, ellenére annak, hogy úgy a parlament mint az elnök elismerik, hogy a jövedelmek és költségek között hatásosabb egyensúlyt kell teremteni, mégis ellentétek támadnak a kivitelben.

A külpolitikában az elnök mélyrehatóbb ellentétekkel kell számoljon, ellenben kedvezőbb a helyzete. Az elnök pártolja azt az elgondolást, hogy széleskörű támogatást kell a demokráciának nyújtani a teljes diktatúrák elleni védelmi küzdelemben. Innen következik a gigantikus hadfelszerelés, amely lassan-lassan átveszi a közmunkák szerepét. Addig, amíg a hadfelszerelés az Egyesült Államok védelmét van hivatva biztosítani, az elnök mindenki támogatására számíthat. Monroe eszméje alapján, az Egyesült Államok kötelesek az amerikai kontinens összes államait védelemben részesíteni bármelyik európai nemzet támadása ellen. Ebben a tekintetben is egyezők a nézetek az elnök és a parlament között. Konfliktusok támadnak mindannyiszor, ahányszor a kontinens hatalmas erejét az európai államokkal vagy a Távolkelettel hozzák kapcsolatba.

Az Egyesült Államok néhány évtized alatt kiemelkedett a gyarmati országok sorából és a világpolitikában döntő sulyal bír. Az adósok sorából a hitelezők sorába, a mezőgazdasági állam sorából az ipari állam sorába lépett. A világháború óriási mértékben segítette elő ezt a helyzetváltozást, úgyhogy az átalakulás

alig néhány esztendőtt vett igénybe. Az amerikai kontinens azonban nem szokta még meg teljesen az új szerepét. Ez a körülmény a fent kimutatott konfliktusoknak új jelleget kölcsönöz.

Az Egyesült Államok történelmi életében először fordul elő, hogy a munkásosztály kezd a belpolitikában független, fontos tényezővé válni.

A munkásszervezetek ereje és méltósága óriásira nőtt az utóbbi években. Ösztönösen ki akarják venni részüket az állami élet politikai vezetéséből. A régi pártok rendszere, amely az ország mezőgazdasági jellegéből adódott és amely aztán eszközzé vált a mezőgazdasági Dél és ipari Észak harcaiban, nem igen alkalmas, hogy az állandóan felvetődő társadalmi problémákra megoldást találjon. Innen adódik a pártok krízise is, ami nagyban hozzájárul az elnök és a parlament közötti konfliktus kiéleződéséhez.

A világgazdaságban az Egyesült Államok új mivolta elég nagy zavart okozott. Az Egyesült Államok hitelezőképes ország, amelynek kereskedelmi mérlege mindig fölösleggel zárul és amely tőkét hoz be és helyez ki, anélkül, hogy szilárdságában megrendülés állana be, átvette akarata ellenére a világgazdaság vezetését. A világ leghatalmasabb demokráciája haraggal tekinti az európai diktatúrák növekvő sikereit. Azonban ő még nem értette meg, hogy ott a saját sorsa forog kockán és hogy az erőszak hatalom nem egyéb, mint a felelősség toldaléka. Az Egyesült Államok, Kelet vidékének lakossága, a valóságok megismerésének küszöbén áll. Azonban a kontinens középpontján élő lakosság még mindig az elszigetelés politikájának hatása alatt áll. Nem akarnak tudni munkásproblémákról, világgazdaságról, világpolitikáról, csak abban a mértékben, amint ezek közvetlen érdeklik.

Amerika, ez az óriás kontinens, forrongásban van. A forrongás eredménye kihatással lesz nemcsak Amerikára, hanem az egész világ sorsára.

A munkabérek adójának módosítása

Az egyenes adókról szóló törvény 44 cikke, amely meghatározza a munkabérek utáni adót, módosult 1939 április 1-től kezdve.

Az adó kiszámításánál nem jön többé figyelembe az 1000 lei adómentesség és a különböző pótdadók százalékeit a munkás havi fizetésének (heti vagy napi) teljes összegéhez alkalmazzák, kivéve a társadalombiztosító járulékát, ami adómentes. Ellenben ezen adókból eredményezett összeg (4% és 8% állami

adó, 2% nemzetvédelmi adó, 0.30% utadó + felül járulékos (supracota) bizonyos százalékkal lecsökkentendők, amely csökkenés a kisebb arányú fizetéseknel 75%-ig mehet. A lecsökkent összeghez hozzáadjuk a 0.50% munkaalapot (munkakamara).

Tagjaink felvilágosítása szempontjából közöljük az alábbi táblázatot, amelynek alapján havi 1500 leitől 6000 leig terjedő fizetések adója ki van számítva.

Munkabér	4%		8%		Nemzetvédelem 2%	Utadó 0.30%	Felüljárulékos (supracota)	Összesen	Csökkenés %	Marad	Munkaalap	Fizetendő összeg
	Társ. bizt. 1/2	Adó alá eső összeg	állami									
1500	74	1426	58	—	29	5	10	102	75%	26	8	34.—
2000	109	1891	76	—	38	6	15	135	75%	34	10	44.—
2500	143	2357	96	—	48	8	22	174	65%	61	12	73.—
3000	143	2857	116	—	58	9	28	211	65%	74	15	89.—
3500	143	3357	136	—	68	10	36	250	50%	125	17	142.—
4000	193	3807	154	—	77	12	44	287	50%	144	19	163.—
4500	193	4307	160	28	87	13	53	341	40%	205	22	227.—
5000	193	4807	160	68	97	15	64	404	40%	242	24	266.—
5500	218	5282	160	104	106	16	74	460	40%	276	27	303.—
6000	218	5782	160	144	116	17	86	523	40%	314	29	343.—

A cluji vasmunkások pöre a hadbírótság előtt

A cluji „Corvin” vasöntőde és gépgyár munkásai a múlt év folyamán harcra kényszerültek, mert a gyár igazgatósága le akarta törni a kollektív szerződésben foglalt eredményeket.

A régi kollektív szerződés lejártával a munkásságnak az volt a kívánsága, hogy új kollektív szerződést kössön, azonban az igazgatóság részéről megszabott feltételek elfogadhatatlanok voltak. A békéltető tárgyalások eredménytelenségére való tekintettel a gyárban dolgozó munkásság beszüntette a munkát.

Hosszantartó sztrájk következett be, amelynek folyamán a munkásság a legkitünőbb szolidaritásról és bámulatos ellenállásról tett tanúbizonyságot. Igéretes és csalogatások, hazugságok és szép szavak árán nem lehetett a munkásokat rábírni, hogy saját szent ügyük árulóiává váljanak.

Pálffy Tibor titkár szaktárs 27 társával együtt a hadbíróstágra került, azzal a váddal, hogy megakadályozták egyes, más vidékről jött sztrájkőröket, hogy munkába álljanak.

A hadbírótság március hónapban folytatta le ez ügyben a tárgyalásokat. A királyi ügyész sulyos büntetést kért a vádlottakra. Hirsch Elemér ügyvéd gyönyörűen felépített védőbeszédben mutatott rá a vádak alaptalanságára és képtelenségére. Hangsúlyozta védőbeszédében az ügyvéd, hogy a sztrájk a munkásság anyagi érdekeinek a megvédését célozta. Jogos volt Pálffy titkár tiltakozása azok ellen, akik a munkások jogos sztrájkját meg akarták törni, mert azok ténykedése a munkások árulását jelentette. — Hosszasan tartó tanácskozás után a hadbírótság az összes vádlottakat felmentette a vád és következményei alól.

A vas- és villamossági szakmai szervezetek jogi személyiségének elismerése

Az április 5-én megjelent 81. számú Monitorul Oficialban 6 tartomány vas- és villamossági munkások szakmai szervezetének elismeréséről szóló királyi dekrétum jelent meg és pedig:

Pрут-tartomány vas- és villamossági munkások szakmai szervezete. Királyi dekrétum száma 1298.

Olt-tartomány vas- és villamossági munkások szakmai szervezete. Királyi dekrétum száma 1299.

Bucegi-tartomány vas- és villamossági munkások szakmai szervezete. Királyi dekrétum száma 1300.

Someș-tartomány vas- és villamossági munkások szakmai szervezete. Királyi dekrétum száma 1301.

Alduna-tartomány vas- és villamossági munkások szakmai szervezete. Királyi dekrétum száma 1302.

Timiș-tartomány vas- és villamossági munkások szakmai szervezete. Királyi dekrétum száma 1303.

A Resica Művek új erőtelepe. A Resica Művek és Uradalmak Rt. engedélyt kapott, hogy szászvárosi hadianyaggyárában két, egyenként 185 lóerős Diesel-motorral felszerelt áramfejlesztő telepet, egy 100 lóerős Diesel-motorral felszerelt áramfejlesztő csoportot, két 190 négyzetméteres Tischbeinkazánt és két, egyenként 30 négyzetméteres vertikális kazánt szereljen fel és helyezzen üzembe, legfeljebb két év alatt. A kihasználási koncesszió husz évre szól.

A munkáslakások problémája

„Casa Construcțiilor” házipítő intézmény szervezéséről szóló törvény megjelent a március 30-iki 76 számú Monitorul Oficialban.

Végeredményben a munkáslakások kérdése is a megoldás stádiumába jutott. Európa majdnem minden országában széleskörű tervek valósultak meg a munkásházak építése terén. A bécsi hatalmas munkás blokkházak, amelyek annakidején Seitz polgármester építtette, magukra vonták a világ érdeklődését, de egyben a munkásosztály ellenségeinek irigységét is. Prága, London, Páris, a skandináv államok, sok milliárdos befektetéseket eszközöltek munkásházak építésére.

A skandináv államok házipítési programjukat kiterjesztették a falvakra is, hogy az egészségtelen viskókat szép, egészséges, nap-sugaras házakkal cseréljék ki, amelyek ma büszkeségei a fenti államoknak.

Látjuk, hogy az összes országok megoldást kerestek és találtak ebben az igen fontos társadalmi kérdésben.

Hinni akarjuk, hogy a munkáslakások építése szerencsés megoldásra fog nálunk is találni, hogy ebből a szempontból utólérhessük a többi országokat.

A fent megnevezett törvény célja lehetőséget nyújtani a korlátolt anyagi eszközökkel rendelkező lakosságnak, elsősorban a Társadalombiztosító Központ tagjainak, akik legalább 3 évi megszakítás nélküli tagsággal rendelkeznek, másodsorban a véglegesített 5 éves megszakítás nélküli szolgálattal bíró köztisztviselőknek saját otthonokat létesíteni.

A cél elérésére a „Casa Construcțiilor” az alábbiak szerint szerzi meg a szükséges anyagi alapokat:

1. Az állam saját költségvetése útján szubvenciót engedélyez. Az 1939—1940 évre terjedő költségvetésben ez a szubvenció 20.000.000 lei.

2. A munkaügyi minisztérium a „munkalap” költségvetésében évi 25.000.000 lei szubvenciót ír elő.

3. A Társadalombiztosító Központ évi ötmillió lei szubvenciót engedélyez, amely a tisztviselői fizetések és az adminisztrációs költségek fedezésére szolgál.

4. A Társadalombiztosító Központ köteles a „Casa Construcțiilor”-nak évi 50.000.000 lei kölcsönt folyósítani.

5. Tartományok, megyék, városok és községek szintén szubvenciót szavaznak meg a „Casa Construcțiilor”-nak anyagi tehetségükhöz mérten. Valamint megfelelő területeket adnak át munkás és tisztviselő kolóniák építésére.

6. A munkaadók akik 5 alkalmazottnál többet foglalkoztatnak, kötelesek az alkalmazottak összfizetése után 0.30%-os pótlárulékot fizetni. Mentese e kötelezettség alól azok a vállalatok, amelyek az utóbbi 5 év alatt saját anyagi erejükből munkáskolóniákat építettek az összes biztosított kategóriák legalább 25 százalékánál.

7. 1 lei heti pótlárulék létesül, amelyet minden biztosított köteles fizetni. A munkaadóra csak az a köteletség hárul, hogy ezt a járulékot levonja ugyanolyan feltételek mellett, mint a Társadalombiztosító járulékát.

Kétféle háztípust fognak építeni és pedig „népszerű” típust (tip popular) és „gazdaságos” típust (tip economic).

A népszerű lakástípusok állani fognak: 3 szoba, konyha, szolgálati szoba, éléskamra, tüzfiktár, egészségügyi és villanyfelszerelésekből. Beépített terület, földszint és emelet, nem lehet több mint 100 négyzetméter.

A gazdaságos lakástípus áll 5 szobából és a fenti típusnál meghatározott mellékhelyiségekből. Beépített terület nem lehet több mint 200 négyzetméter.

A törvényben meghatározott előnyöket élvezik:

a) a Társadalombiztosító Központ 3 évi tagsággal rendelkező tagjai, akiknek korhatára minimálisan 25 és maximálisan 55 év;

b) a polgári köztisztviselők akik 5 évi megszakítás nélküli szolgálattal bírnak.

Az ugyanazon kategóriába tartozó jogosult személyek közül előnyben részesülnek a nők, többgyermekes személyek és akik ugyanakkor nagyobb előleget is adnak.

A „Casa Construcțiilor” kötelezettséget vállal munkáslakások építésére mindazokban

a társadalombiztosítási kerületekben, ahol a kerület biztosítottjai által befizetett összegek fedezik 50 százalékát legalább egy 30 házból álló telepnek.

A házak sorshuzás útján lesznek kiutalva a biztosított kérelmezők között.

A népszerű tipusház hasznélvezője a ház értékének 15 százalékát előre le kell fizesse, míg a fennmaradó összeget havi részletekben 20 év alatt törleszti le.

Az amortizációs részletekkel egyidőben fizetendő az illetékes kamat is, amely nem lehet magasabb, mint a „Casa Construcțiilor” hitelezői által meghatározott kamatlábon felüli 1 százalék. Ez a százalék semmi körülmények között nem lehet kisebb, mint évi 2 százalék, tekintet nélkül a beruházott összegek eredetére.

A népszerű típusú házak és lakások 20 évi időtartamra, a gazdaságos típusú házak 15

Az U. D. R. resicai bányavállalat új kollektív szerződése

A resicai bányavállalat és ennek munkásai között létrejött kollektív szerződés március 1-én járt le. E kollektív szerződésben szerepelnek az aninai csavargyár munkásai is, akik szervezeti szempontból szövetségünkhöz tartoznak. A február 28. és március 1. között lefolytatott békéltetési tárgyalások eredményt hoztak, miután a felek megegyezésre jutottak az új kollektív szerződés feltételeiben, valamint a munkabéremelés kérdésében is.

A megegyezés alapján a csavargyári munkások munkabérei a következőképpen alakulnak:

	Alapbér	Jutalék
Szaktanácsosok	125 lei műszakra	2 lei műszakra
Specializált munkások	100 " " "	2 " " "
I. oszt. napszámosok	92 " " "	2 " " "
II. oszt. napszámosok	80 " " "	5 " " "
III. oszt. napszámosok	70 " " "	5 " " "
Női munkások	60 " " "	2 " " "
Ifjúmunkások	40 " " "	2 " " "

Szerszámlakatosok és esztergályosok, akik különös képesítéssel rendelkeznek, műszakonként 4—6—8—10 lei pótlékot kapnak.

A nyomópréseknél, anyacsavarpréseknél dolgozók, menethengerészek, szeghegyezők, műszakonként még 2—4—6 lei pótlékot kapnak.

A felszínen dolgozó munkások az alábbi béremelésben részesültek: az aninai gépészek 5 lei, a domani gépészek 4 lei és a seculi gépészek 6 lei béremelést műszakonként.

Az aninai női munkások egy-egy méter tüzfiktárban részesülnek, úgyhogy a női munkások évi 12 méter, a nőtlenek 5 méter mennyiséghez jutnak.

A fenti tüzfiktárnyújtásán kívül az összes munkásoknak joguk van 2 tonna szénre, tonnánként 450 lejes árban. Ott ahol a vállalat tüzelőszénrel nem rendelkezik, engedélyezhető személyenként 4 méter tüzfiktár, méterenként 120 lejes árban.

Végül a szerződés engedélyezi, hogy a gyermekes munkások műszakonként 1 lei pótdíjban részesüljenek. A megkötött szerződés érvénye egy év, 1939 március 1-től 1940 március 1-ig.

Vasipari hírek

A Bata Művek Romániában csögyárat akar felállítani? A Bata Művek vezetősége még Csehszlovákia felosztása, illetőleg felbomlása előtt azzal a tervvel foglalkozott, hogy vasipari cikkek gyártására is berendezkedik, így a többek között csöveket, finomlemez, drótárakat fog előállítani. Már meg is alakult erre a célra egy külön részvénytársaság, azonban, — hír szerint — ez a terv nem kerül megvalósításra.

Angol jelentések szerint, a Bata Művek vezetősége azzal a tervvel is foglalkozik, hogy Romániában csögyárat állít fel a petróleumvidéken. Romániai gazdasági körökben annál

évi időtartamra illetékmentesek bármilyen községi vagy építkezési illetéktől és adómentesek bármilyen természetű állami, tartományi, megyei vagy városi adóilletéktől.

A „Casa Construcțiilor” igazgatótanácsa

A „Casa Construcțiilor” intézményét egy igazgatótanács és egy igazgatóság vezeti. Az igazgatótanács 6 tagból áll és királyi dekrétummal nevezetnek ki 4 évi időtartamra. Az igazgatótanácsban helyet foglalnak: a Társadalombiztosító központ elnöke, egy kisiparos, egy munkás, akiket a Munkakamarák Szövetségének ajánlására, 3—3 ajánlásból a Munkaügyi Minisztérium nevez ki, egy minisztériumi igazgató, egy építész és a Munkaadók Szövetségének egy reprezentánsa.

A törvény alapelvei tényleg megfelelnek a munkásság általános érdekeinek. Reméljük, hogy a törvény a gyakorlati életben is be fog válni.

kevésbé tartják a terv megvalósítását valószínűnek, mert a Bata Művek már nem rendelkezik megfelelő tőkével egy ilyen nagyszabású terv realizálásához.

Új műszaki részvénytársaság Bucureștibben. Elrom S. A. pentru Electricitate cég alatt Bucureștibben 1 millió lej részvénytőkével részvénytársaság alakult rádiókészülékek, villamossági anyagok és elektromos készülékek forgalombahozatalára. Részvényesek: Ion Pavelescu tábornok 250 ezer, Nicolae Tintulescu 100 ezer, Niculescu Iamandi 100 ezer, Alexandru Ștefănescu 50 ezer, Mihail Mihaescu 50 ezer, Constantin Tiscescu 350 ezer és Nicolae Georgescu 100 ezer lej tőkével.

Nagy az erőd, Május...

*Csodálatos Május,
nagy a Te hatalmad,
aranyod forrását
fölibénc csorgattad,
letépted a felhők
rongyait az égről,
selyemzástól tüztél
kékly fényességéből.*

*Tüzes napnyilakkal
nyilazol a földre,
hivod a magvakat
új, termő-örömré,
nyújtózik a hajtás,
leveleit bontja,
virágát, gyümölcsét
szíve alatt hordja.*

*Megejted a földet,
rácókolsz a fákra,
virágot mosolyogsz
a kertek bokrára,
lilát, meg pirosat,
fehéret meg kéket,
Te fested a földön
a legszebbik képet.*

*S amikor elborulsz
és viharzó kedved
csattogó haragját
a földnek ereszted
s karbunkulus szemed
kék villama éget,
akkor is csodálatom
ijesztő szépséged.*

*Te hatalmas Május,
nagy a Te világod,
benned fényesülnek
minden új világok,
villanó örömek,
halhatatlan fények
általad kigyúlnak
a sötét mélységek...*

Nagy az erőd, Május!

Várna Zseni

Munkástörvénykezés Romániában az utóbbi három év alatt

Modern államban a munkás- és szociális törvénykezés nélkülözhetetlen szerepet tölt be a gazdasági élet terén. Minél nagyobb fejlődést ér el az illető állam gazdasági élete, annál nagyobb lépcsőfokot fog elérni a munkás és szociális törvénykezés. Az európai nagy ipari államok, valamint az Amerikai Egyesült Államok ebben a tekintetben fényes bizonyítékot nyújtanak. A jelen pillanatban vannak ugyan kivételek is, vagyis olyan államok, amelyek minden gazdasági fejlődésük dacára a munkástörvénykezés hátul kullog, azonban ez a helyzet a politikai rendszer által a munkástörvénykezésre gyakorolt befolyásnak a következménye. Ezek a kormányrendszerek az igazságszolgáltatás szellemére is rányomják a bélyeget. Azonban ez a tény túllépi cikkünk kereteit és ezért csak megemlítettük, anélkül hogy részletekbe bocsátkoznánk.

A romániai munkás- és szociális törvénykezés aránylag nem régi keletű. Alig a világháború utáni időkben, úgy 1920 körül vetődik fel a munkás- és szociális törvénykezés a modern állam gépezetének megfelelően. Azóta napjainkig le nem tagadható fejlődés mutatkozik ebben az irányban.

Feljebb mondtuk, hogy a munkástörvénykezés kapcsolatban áll az ország gazdasági fejlődésével. A világháború befejezése után, a modern román állam létesülése után, ennek az államnak gazdasága egyik napról a másikra lényeges változáson ment át a háborúelőtti Románia gazdaságához viszonyítva. Mig a háborúelőtti Románia kimondott agrárjelleggel bírt, a nemzet egyesülése folytán olyan állammá változott át, amelyben az ipar jelentős helyet foglalt, nagyszerű fejlődési kilátásokkal. Ez a körülmény tette szükségessé a romániai munkás- és szociális törvénykezés létesítését.

Amit ezen a téren a háború előtt csináltak, az nagyon gyenge, elégtelen dolog volt, úgy-hogy valóban új, szociális törvénykezés vált szükségessé, amely pedig a régi kiegészítése.

Ez a körülmény nagyon fontos, mert akkor amikor kiegészíteni akarjuk a meglévő törvénykezést, mindenekelőtt saját gyakorlati tapasztalatainkat érvényesítjük, ellenben amikor teljesen új valamit akarunk teremteni, itt a mások gyakorlati tapasztalatait is felhasználjuk, akik előttünk ezen a téren már valósítottak valamit. Ez történt a mi munkás- és szociális törvénykezésünkkel is.

Mintaképpül törvényhozóink a nagy ipari államok munkás- és szociális törvényeit vették alapul. Ezekből kivonták mindazt ami modern, ami előrehaladott.

Igy a mi munkás- és szociális törvénykezésünket a világ legmodernebb törvénykezései közé lehet számítani.

Nem mondható azonban, hogy ennek az előrehaladott törvénykezésnek nyomán a román munkásság helyzete elérte volna a megkívánt fejlődési irányvonalat. Mert az történt ezzel a törvénykezéssel, ami egy szép, modern szabású ruhával történik; hogy nem alkalmas arra, aki ezt magára fel akarja öltetni, tehát szegreakasztja. A mi munkástörvénykezésünket csak jelentéktelen mértékben alkalmazták.

Ha megkísérelnénk analizálni az okokat, amelyek alkalmatlanná tették a munkás- és szociális törvénykezésünk gyakorlati alkalmazását országunk sajátos viszonyaihoz, kénytelenek lennénk túllépni cikkünknek szerény kereteit. Hangsúlyoznunk kell azonban azt, hogy törvénykezésünk alkalmazásának hiányossága miatt elsősorban az érdekelt feleket — munkaadókat és munkásokat — terheli legnagyobb részt a felelősség. Az elsők az azért a makacságukért, amely mindig megnyilvánul amikor a dolgozók helyzetének a megjavításáról van szó; a másokat a saját jogaik és e jogok gyakorlását célzó eszközök iránti nemtörődömség és öntudatlanság miatt terheli a felelősség.

Az utóbbi évek folyamán az összes területeken elért fejlődés mellett, ezen a területen javulások álltak be. Ugy a munkaadók, mint a munkások érdektelensége alábbhagyott — különösen a gazdasági krízis következtében — utóbbiak öntudata megerősödött. Így

a test kezdett alkalmassá válni a ruha számára, amely lassan és ugyanazon célból ugyancsak átalakuláson ment át. Az utóbbi 3 év folyamán munkástörvénykezésünk jelentős módosításokat szenvedett és ezen módosításokat a következőkben ismertetjük:

A szakmai képzésről és ipari gyakorlatról szóló törvény

Ez a törvény 1936 április 30.-án lépett életbe, a törvény végrehajtási utasítása pedig 1937 augusztus 26.-án jelent meg a „Monitorul Oficial”-ban. A törvény I. részének első fejezete — az általános rendelkezéseken kívül — a szakmai tájékozódásra vonatkozó rendelkezéseket, második fejezete a tanonckodásról szóló rendelkezéseket tartalmazza; a harmadik fejezet a tanulók szakmai tanfolyamait szabályozza, míg a negyedik fejezet a tanoncotthonokra vonatkozik. A II. rész a szakmai képzés és továbbképzés kérdéseit öleli fel; a III. rész azokat a rendelkezéseket tartalmazza, amelyek az ipar önálló gyakorlását, az iparendélyek és ipari kedvezmények kérdéseit tárgyalja; végül a befejező rész az ellenőrzés, a kihágások és a büntetések tekintetében rendelkezik.

Egy 1938 június 16.-án megjelent dekrétum folytán úgy ez a törvény, mint a végrehajtási utasítások módosítását szenvedtek, mielőtt azonban a Munkügyi Minisztérium az új szöveget közölné, ki kell kérje a Törvényhozó Tanács véleményezését. A közlés a mai napig még nem történt meg.

Csupán megjegyezzük, hogy az 1936 április 30.-i törvény teljesen megszünteti az 1929.-i munkaszerződésekre vonatkozó törvénynek a tanoncszerződésekre vonatkozó részét, valamint egyes, a tanoncotthonokra vonatkozó rendelkezéseket.

Végrehajtási utasítás a munkanélküliség megelőzése, megszüntetése és a munkanélküliek segélyezéséről

Ez a végrehajtási utasítás 1936 november 30.-án lépett életbe.

Az I.-ső rész a központi bizottság szervezésére, összetételére, működésükre, hatáskörükre, a nyilvántartó irodákra, az élelmiszer és segélyezésre szánt cikkek raktáira, a kantinekhoz vonatkozólag rendelkezik. A II.-ik rész a munkanélküliek segélyezésével, a munkanélküli segélyezésre szorult voltának megállapításával, a segélyezések szabályaival, a segélyalapok származásával és kezelésével foglalkozik.

Ennek a végrehajtási utasításnak a helyébe léptek az 1938 december 12.-én megjelent: A munkanélküliség megelőzése, megszüntetése és a munkanélküliek segélyezésére vonatkozó utasítások, amelyeket egy minisztériumi végzés hagyott jóvá.

A kisiparosok nemzeti hitelintézetének alapítására vonatkozó törvény

Ez a törvény 1937 április 5.-én lépett életbe. E törvény alapján alakult Bucureștibben, részvénytársaság formájában a fenti intézet, a román kisiparosok pénzügyi segélyezésére. A kezdő tőke 300 millió lei, amelyet állami hozzájárulás és nyilvános jegyzések képeznek, amely jegyzésekre a Román Nemzeti Bank, a Nemzeti Ipari Hiteltársaság, a Társadalombiztosító Központi Pénztára és a Kisiparos Szövetkezetek jogosultak.

Az állami hozzájárulás az alapításkor 10 millió lei, azután pedig az 1938—39. üzletévtől kezdődőleg, az alapításkor aláírt összegben kívül, évente 50 millió lei, 20 éven keresztül.

Csakis román kisiparosok kaphatnak az intézettől kölcsönt. Ezek a kölcsönök lehetnek:

1. 3—12 hónapra termelés céljára;
2. 1—5 évre befektetés céljaira.

A kölcsönök biztosítását a különböző gépek, eszközök és anyagokra foganatosított zálogjog képezi.

Ez a törvény módot ad a román kisiparosoknak, hogy olcsó kölcsönhöz juthassanak. Mégis a gyakorlatban a törvény nem érlelte meg a kívánt gyümölcsöt.

A munkaügyi bíráskodás létesítésére és megszervezésére vonatkozó törvény 31. és 76. cikkének kiegészítésére vonatkozó törvény.

1937 május 17.-én jelent meg a fenti törvény, amely bár csak két cikket foglal magába, mégis igen nagyfontosságú. A következőként rendelkezik: Valamely munkabíró-ság előtt folyamatban lévő ügy bármelyik ülnök meg nem jelenése miatt csupán egyszer halasztható el. Ha a következő határidő alkalmával sem alakulhat meg a bíróság az egyik vagy mindkét ülnök meg nem jelenése miatt, úgy a bíróság elnöke intézkedik azoknak az illető pótülnökök által való helyettesítéséről, amennyiben azok jelen vannak a bíróságnál; ellenkező esetben más ülnököt vagy ülnököket fogad el az ülésen jelenlevők közül, amennyiben az érdekelt fél maga nem nevezne meg a jelenlevők közül más ülnököt.

Amennyiben semmiképpen sem alakulhat meg a bíróság a fentiek szerint, úgy a jelenlevő bíró egymaga bíráskodik ha mindkét ülnök hiányzik, vagy pedig az ülésen jelenlevő ülnökkel együtt. Ha a bíráskodás a jelenlevő ülnökkel egyetemben történik, nézeteltérés esetén a döntés az elnököt illeti.

Ezek az intézkedések megszüntetik az eddig többnyire a munkaadók által megrendezett huza-vonákat — mert az alkalmazottnak nem igen állt érdekében, hogy az általa indított ügyet minél tovább huzza — amely huza-vonát rendszeresen a munkaadó ülnökének megnevezése okozta, miáltal megnehezítették a bíróság működését és kétségbeesztették a perindító alkalmazottat is. Ezzel a kis módosítással végetérnek a huza-vonák, mert az ülnök megnevezése legfeljebb csak egyszer lehet ok a tárgyalás elnapolására.

A közmunka megszervezésére vonatkozó törvény

A törvény 1937 március 24.-én lépett életbe és célja, hogy a különböző társadalmi rétegek között kifejlésze az összetartás érzését, a kézi munka értékelésének tudatát, valamint, hogy kiegészítője legyen az ifjúság nevelésének alapos és jól elrendezett munka által az ország javait szolgáló munkálatokban. Ebből a célból létesült a közmunkaszolgálat, az összes katonai előképzős ifjak részére kötelezően. A közmunkaszolgálat tartama nem lépheti át évente a 60 napot. (Folytatjuk)

A Solvay üzemek munkásai kollektív szerződés kötés előtt állnak

Szükségesnek tartjuk megemlíteni, hogy a Solvay üzemek (Uioara) munkásai több mint egy évtizeden át kollektív szerződéses viszonyban állottak a gyár igazgatóságával. A nemtörődömség folytán, elvesztették a szerződést, amelyért igen drága árat fizettek a munkások, mert 6 éven keresztül — míg szerződés nélkül voltak — jogaiknak legnagyobb részét elvesztették.

Most újból ébredezni kezdenek a munkások. Március 12.-én tartott gyűlésük alkalmával memorandumba foglalták a követeléseiket, amelyet a gyár igazgatóságának, valamint a munkaügyi felügyelő-ségnek jutattak el. A békéltető tárgyalásokat már ki is tüzte a munkaügyi felügyelő április 27.-re. Valószínű, hogy e sorok megírásakor már kollektív szerződés jött létre.

A fenti eset is elég bizonyítékát képezi annak, hogy csak a szervezetben való állandó hit és kitartás teszi lehetővé a megszerzett jogok megőrzését és új jogok elérését.

Halálozás. Halálos természetű szerencsétlenség érte Potra Aurél 25 éves villany-szerelő szaktársát, aki a kolozsvári városi villamosmű alkalmazottja volt. Potra szaktárs a villanypóznán dolgozott, amikor az áram megütötte és leesett a póznáról; pár napi kínlás után meghalt. Potra szaktársnak felesége és két gyermeke maradt hátra. Temetése március 22.-én volt. A temetésen Stan Vasile szaktárs beszélt az üzem munkásai és a vasmunkásszervezet nevében. — Emlékét kegyelettel megőrzi a szervezett vasmunkásság.